

Dosarul nr. 2ra-38/23 (2-19000697-01-2ra-09012023)

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, Judecător – N. Lazareva
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat, Judecători – G. Colev, A. Curdov, Ș. Starciuc

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL “CIUPADENIS” către Pometco Ivan cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin accident de circulație rutieră,

împotriva deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, corectată prin încheierea din 17 octombrie 2022, prin care a fost respins apelul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai, fiind menținută hotărârea din 09 noiembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga,

c o n s t a t ă:

La 15 februarie 2019, SRL “CIUPADENIS” s-a adresat cu acțiune către Pometco Ivan cu privire la încasarea sumei de 220 081 (două sute douăzeci mii optzeci și unu) lei 81 bani cu titlu de reparare a prejudiciului, cauzat prin accident de circulație rutieră, aceasta fiind compusă din: 169 504 (una sută șaiszeci și nouă mii cinci sute patru) lei - suma prejudiciului cauzat prin deteriorarea automobilului de marca MAN TGA 18.930 cu n.î. OYK 331; 8 156 (opt mii una sută cincizeci și șase) lei - cheltuieli pentru reparația semiremorcii LAG 0-3-38 KAL T.H.3. V523LG; 8 214 (opt mii două sute paisprezece) lei 71 bani - cheltuieli pentru reparația tendei; 34 207 (treizeci și patru mii două sute șapte) lei 10 bani – prejudiciu cauzat în urma răsturnării remorcii și împrăștierii grâului (diferența în masă, uscare, grad de impuritate, prelucrarea semințelor de floarea-soarelui); încasarea cheltuielilor de judecată suportate în sumă de 14 163 (paisprezece mii una sută șaiszeci și trei) lei, inclusiv: 5000 (cinci mii) lei - cheltuieli de acordare a asistenței juridice; 2 200 (două mii două sute) lei - cheltuieli de acordare a serviciilor expertului la efectuarea

evaluării; 6 603 (șase mii șase sute trei) lei - cheltuielile reclamantului de achitare a taxei de stat.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 06 februarie 2018, aproximativ ora 17:50, intimatul Pometco Ivan, conducând mijlocul de transport de marca MAN TAG 18.930, cu n.î. OYK 331, în componență cu semiremorca LAG 0-3-38 KAL, cu n.î. V523LG, ce aparțineau SRL „CIUPADENIS”, transporta semințe de floarea-soarelui în cantitate de 23 500 kg în direcția spre or. Reni. În urma neatenției manifestate de el, intimatul a pierdut controlul mijlocului de transport și a tamponat îngrădirea podului, producând răsturnarea camionului, în urma cărui fapt mijlocul de transport de marca MAN TGA 18.930, cu n.î. OYK 331, și semiremorca LAG 0-3-38 KAL, cu n.î. V523LG, au fost deteriorate în mod considerabil, iar semințele de floarea-soarelui transportate au fost împrăștiate la locul accidentului de circulație rutieră.

În urma comiterii faptei ilicite, Pometco Ivan a fost tras la răspundere pentru contravenția prevăzută de art. 242 alin. (2) din Codul contravențional în baza procesului-verbal cu privire la contravenție MAI 03763415 din 16 martie 2018 și prin decizia agentului constatator din 16 martie 2018, în privința lui fiind aplicată sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale, ce constituie 2000 lei, și 6 puncte de penalizare. Decizia respectivă este irevocabilă.

Reclamanta a făcut trimitere la prevederile art. 1398 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În cazul dat, în urma acțiunilor ilicite ale pârâtului, întreprinderii SRL „CIUPADENIS” i-a fost cauzat un prejudiciu patrimonial, legat de deteriorarea în urma accidentului de circulație rutieră a mijlocului de transport și a semiremorcii, camionul ajungând în stare absolut inutilă pentru exploatare ulterioară.

În scopul de a determina mărimea prejudiciului cauzat prin accidentul de circulație rutieră în urma deteriorării automobilului de marca MAN TGA 18.930, cu n.î. OYK 331, a fost efectuată o evaluare de către SRL „Eurotaxglas” (expertul S. Dioneac). În conformitate cu concluziile din Raportul de evaluare din 10 octombrie 2018, mărimea prejudiciului cauzat mijlocului de transport constituie suma de 169 504 (una sută șazeci și nouă mii cinci sute patru) lei.

Totodată, în urma accidentului de circulație rutieră a fost cauzat prejudiciu patrimonial semiremorcii. Astfel, pentru reparația de restabilire a semiremorcii au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 8156 (opt mii una sută cincizeci și șase) lei, iar pentru restabilirea tentei s-au cheltuit 8214,71 (opt mii două sute paisprezece, 71) lei.

În afară de cele menționate, în urma răsturnării semiremorcii, semințele de floarea-soarelui transportate au fost împrăștiate pe jos. Respectiv, prejudiciul pentru marfă a fost stabilit în sumă de 34207,10 (treizeci și patru mii două sute șapte, 10) lei, inclusiv:

- $2870 \text{ kg} \times 5,80 \text{ lei/kg} = 16 646$ (diferența între masa descărcată și cea livrată după accidentul de circulație rutieră);

- $786 \text{ kg} \times 5,80 \text{ lei/kg} = 4 558,80$ lei (pierderi din cauza umezelii semințelor de floarea-soarelui);

- 1492 kg x 5, 80 lei/kg = 8 653,60 lei (pierderi din cauza gradului de impuritate a semințelor de floarea-soarelui);

- 3 037,02 lei (cheltuieli pentru uscarea semințelor de floarea-soarelui);

- 1 311,68 lei (cheltuieli pentru prelucrarea semințelor de floarea-soarelui).

Suma menționată a prejudiciului cauzat a fost achitată de SRL „CIUPADENIS” întreprinderii SRL „BIZ-AGRO”, conform actului de constatare din 07 februarie 2018, a actului de calculare a prejudiciului cauzat din 08 februarie 2018, a facturii WI 6317829 din 08 februarie 2018, a facturii WB 4898249 din 07 februarie 2018, a registrului nr. 000000067 din 08 februarie 2018, a calculului prejudiciului, ordinului de plată nr. 39 din 22 martie 2018, anexate la materialele cauzei.

Respectiv, în urma acțiunilor ilicite ale pârâtului, întreprinderii SRL „CIUPADENIS” i-a fost cauzat un prejudiciu patrimonial în sumă de 220 081,81 lei (două sute douăzeci mii optzeci și unu lei 81 bani) lei.

Încercând să soluționeze litigiul pe cale extrajudiciară, SRL ”CIUPADENIS” a expediat 17 aprilie 2018 în adresa pârâtului o pretenție cu cerința de a repara benevol prejudiciul cauzat în termen de până la 01 mai 2018. Pretenția a fost recepționată de pârât la 02 mai 2018, însă acesta până la depunerea acțiunii în instanța de judecată nu a întreprins măsuri pentru repararea prejudiciului cauzat și nu a răspuns la pretenție.

De asemenea, reclamanta a suportat cheltuieli pentru efectuarea evaluării de către SRL „Eurotaxglas” în sumă de 2 200 (două mii două sute) lei, iar în legătură cu lipsa la întreprinderea SRL „CIUPANEDIS” a funcției de jurist, reclamanta a beneficiat de serviciile unui avocat, achitând suma de 5000 (cinci mii) lei, fapt confirmat prin factura de expediție a mărfurilor seria WA nr. 0533597 din 06 iunie 2018 și ordinul de plată a serviciilor avocatului din 10 august 2018.

Prin hotărârea din 09 noiembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, cererea de chemare în judecată SRL „CIUPADENIS” către Pometco Ivan s-a admis parțial și s-a încasat de la Pometco Ivan în beneficiul SRL „CIUPADENIS”:

- prejudiciul, cauzat prin deteriorarea automobilului de marca MAN TGA 18.930, cu n.î. OYK 331, în mărime de 169 504 (una sută șaiszeci și nouă mii cinci sute patru) lei,

- cheltuielile de acordare a asistenței juridice în mărime de 5000 (cinci mii) lei;

- cheltuielile de acordare a serviciilor expertului la efectuarea evaluării în mărime de 2 200 (două mii două sute) lei,

- cheltuielile de achitare a taxei de stat în mărime de 5 085 (cinci mii optzeci și cinci) lei 54 bani.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, corectată prin încheierea din 17 octombrie 2022, a fost respins apelul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai, fiind menținută hotărârea din 09 noiembrie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că în cazul examinat au loc raporturi de drept civil, ce rezidă din cauzarea prejudiciului în urma comiterii contravenției în conformitate cu art. 45 din Codul contravențional și art. 1398 din Codul civil, în redacția anterioară intrării în vigoare a Legii cu privire la

modernizarea Codului civil (raporturi juridice delictuale), iar argumentele apelantului precum, că în cazul examinat pot fi aplicate doar prevederile legislației ce reglementează modul de tragere a salariatului la răspundere materială pentru prejudiciul cauzat angajatorului la executarea contractului individual de muncă, întrucât Pometco Ivan la situația din 06 februarie 2018 era angajatul SRL „CIUPADENIS” și în momentul comiterii accidentului de circulație rutieră își desfășura activitatea de muncă ca angajat al acestei întreprinderi, sunt nefondate.

La 16 noiembrie 2022, Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai, a declarat recurs asupra deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a insistat asupra existenței relațiilor de muncă între recurent și intimată, precum și omiterea termenului de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată.

La 09 ianuarie 2023, intimății SRL „CIUPADENIS” i-a fost expediată copia cererii de recurs, care a fost recepționată la 12 ianuarie 2023 (f.d. 99, 101, vol. II), însă intimata nu a depus o referință asupra recursului.

Prin încheierea din 08 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Comrat a fost pronunțată la 28 septembrie 2022 și expediată participanților la proces la 24 octombrie 2022 (f.d. 59, vol. II), fiind recepționată de recurent și avocatul acestuia la 26 octombrie 2022 (f.d. 60, 61, vol. II). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat a fost înregistrat la 16 noiembrie 2022, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Examinând conținutul deciziei din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel a interpretat eronat normele aplicabile speței, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la determinarea naturii raporturilor juridice în litigiul dedus judecătii.

Suplimentar, Colegiul lărgit menționează faptul că instanța de apel nu a examinat toate argumentele invocate în cererea de apel, limitându-se doar la constatările făcute de către prima instanță.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens. În conformitate cu art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. De asemenea, instanța trebuie să examineze litigiul sub toate aspectele. Potrivit principiilor CtEDO, toate părțile în proces trebuie auzite. Astfel, fiecare hotărâre judecătorească urmează a fi motivată prin prisma aprecierii tuturor argumentelor și contraargumentelor formulate de către participanții la proces.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevede o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Potrivit materialelor cauzei, la 06 februarie 2018, aproximativ ora 17:50, intimatul Pometco Ivan, conducând mijlocul de transport de marca MAN TAG 18.930, cu n.î. OYK 331, în componență cu semiremorca LAG 0-3-38 KAL, cu n.î. V523LG, ce aparțineau SRL „CIUPADENIS”, transporta semințe de floarea-soarelui în cantitate de 23 500 kg în direcția spre or. Reni. În urma neatenției manifestate de el, intimatul a pierdut controlul mijlocului de transport și a tamponat îngrădirea podului, producând răsturnarea camionului, în urma cărui fapt mijlocul de transport de marca MAN TGA 18.930, cu n.î. OYK 331, și semiremorca LAG 0-3-38 KAL, cu n.î. V523LG, au fost deteriorate în mod considerabil, iar semințele de floarea-soarelui transportabile au fost împrăștiate la locul accidentului de circulație rutieră.

În urma comiterii faptei ilicite, Pometco Ivan a fost tras la răspundere pentru contravenția prevăzută de art. 242 alin. (2) din Codul contravențional în baza procesului-verbal cu privire la contravenție MAI 03763415 din 16 martie 2018 și prin decizia agentului constator din 16 martie 2018, în privința lui fiind aplicată sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 40 unități convenționale, ce constituie 2000 lei, și 6 puncte de penalizare. Decizia respectivă este irevocabilă.

SRL „CIUPADENIS” s-a adresat cu acțiune către Pometco Ivan cu privire la încasarea sumei de 220 081 (două sute douăzeci mii optzeci și unu) lei 81 bani cu titlu de reparare a prejudiciului, cauzat prin accident de circulație rutieră.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și în instanța de apel, Pometco Ivan și avocatul lui au invocat faptul că recurentul era angajat al SRL „CIUPADENIS” și, respectiv, prezentului litigiu îi sunt aplicabile normele din legislația muncii.

Examinând litigiul, instanțele inferioare au admis parțial acțiunea, încasând prejudiciul din contul lui Pometco Ivan, fără a se expune asupra argumentului privind existența raporturilor de muncă dintre părți.

Instanța de recurs constată că, de fapt, Curtea de Apel Comrat a menționat în decizia sa că la caz nu era necesară efectuarea anchetei de serviciu, dat fiind faptul că vinovăția recurentului a fost demonstrată în cadrul procesului contravențional, însă nu s-a expus asupra faptului dacă a fost constatat faptul existenței raporturilor de muncă, și dacă aceste raporturi existau, în baza căror norme urma a fi examinat prezentul litigiu.

Colegiul lărgit reține că, la materialele cauzei este anexat extrasul din cont al lui Pometco Ivan, eliberat de CTAS Comrat, potrivit căruia în fondul de pensii au fost efectuate achitări de către SRL „CIUPADENIS” pentru lunile ianuarie și februarie 2018 (f.d. 125-126, vol. I). Respectiv, reieșind din acest înscris, se atestă existența relațiilor de muncă între SRL „CIUPADENIS” și Pometco Ivan anume în perioada în care s-a produs accidentul rutier. Totodată, la materialele cauzei nu au fost anexate contractul individual de muncă, certificatul de salariu, tabelul de pontaj, acte ce ar demonstra încetarea raporturilor de muncă, etc.

Mai mult, în foaia de parcurs seria HM nr. 106913 care a însoțit marfa transportată de recurent în ziua producerii accidentului, la rubrica „Numele și prenumele șoferilor” este indicat numele recurentului (f.d. 107, vol. I). Astfel, instanțele inferioare urmau să elucideze dacă la această rubrică poate sau nu poate fi indicată o persoană care nu este angajată la întreprinderea transportator, mai ales că pe foaia de parcurs este aplicată și ștampila care confirmă verificarea stării de sănătate a șoferului.

Deci, reieșind din aceste aspecte, se atestă faptul existenței raporturilor de muncă între părți, circumstanțe invocate de recurent în instanțele inferioare, care au rămas fără elucidare și apreciere. Or, odată fiind probate relațiile de muncă, litigiul urmează a fi examinat prin prisma legislației muncii, și nu a legislației civile.

Respectiv, concluzionând asupra menținerii hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Comrat s-a referit doar la aspectele reținute de prima instanță, fără a analiza argumentele invocate în cererea de apel.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Pometco Ivan, prin intermediul avocatului Jecov Nicolai.

Se casează decizia din 28 septembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, corectată prin încheierea din 17 octombrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL “CIUPADENIS” către Pometco Ivan cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin accident de circulație rutieră, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas,

Dumitru Mardari,

Victor Burduh